

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна

«ЗАТВЕРДЖУЮ» Інститут біохімії
Директор Інституту О.В. Палладіна
академік НАН України

[Signature]
О.В. Комісаренко

« 28 » *січня* 20 21 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна

НАН України

протокол № 1

від 18 січня 20 21 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок розробки, моніторингу, перегляду та затвердження освітніх програм аспірантури

**В ІНСТИТУТІ БІОХІМІЇ ІМ. О.В. ПАЛЛАДІНА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ**

Порядок розробки, моніторинг, перегляду та затвердження освітніх програм аспірантури в Інституті біохімії ім. О.В. Палладіна Національної академії наук України розроблено відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», Статуту ІБХ НАНУ та КВЕД-2010 (ЄДРПОУ).

Терміни та поняття

Освітньо-наукова програма (ОНП) – система освітніх компонентів, яка визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їхнього вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Спеціальність - комплекс набутих здобувачем вищої освіти знань і практичних навичок, що дає йому можливість займатися певним родом занять у певній галузі.

Кваліфікація – рівень підготовленості, майстерності, ступінь готовності до виконання праці за визначеною спеціальністю чи посадою, що визначається розрядом, класом чи іншими атестаційними категоріями.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Лицензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Основні вимоги до освітніх програм

Вимоги до освітніх програм (ОП) визначаються Законами України від 26.11.2015 № 848-VIII «Про наукову та науково-технічну діяльність», від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту», постановою Кабінету міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», Стандартом вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, ступеня доктора філософії в галузі знань 09 «Біологія, за спеціальністю 091 «Біологія» та Методичними рекомендаціями розроблення освітніх програм, виданими у 2014 року в рамках проекту Європейського Союзу «Національний Темпус-офіс в Україні», що реалізується ГО «Інститут лідерства, інновацій та розвитку» за кошти ЄС.

Згідно вимог, ОНП має містити наступну інформацію:

- обсяг кредитів ЄКТС необхідний для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії;
- перелік компетентностей, які має набути здобувач вищої освіти у процесі навчання в аспірантурі;
- нормативну частину (перелік дисциплін) для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії;
- форми атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії;
- вимоги професійного стандарту (за його наявності);

Примітка. Затвердження або зміна змісту стандарту вищої освіти є підставою для розробки нової або модифікації вже існуючої ОНП.

Основні структурні елементи та зміст освітньої програми

До основних структурних елементів ОП належать профіль освітньо-навчальної програми, зміст програми, перелік освітніх компонент програми у кредитах ЄКТС та логічна послідовність їх вивчення, інформація щодо дослідницької роботи аспірантів та асистентсько-педагогічної практики, форми атестації здобувачів вищої освіти, структурно-логічну схему освітньо-наукової програми, матриці відповідності програмних компетентностей та програмних результатів навчання освітнім компонентам ОНП, навчальний план, робочі програми та силабуси навчальних дисциплін, документи і матеріали, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу.

Освітня програма обов'язково має гаранта (науковий працівник, який працює в Інституті біохімії ім. О.В. Палладіна Національної академії наук України (ІБХ НАН України) за основним місцем роботи, має кваліфікацію відповідно до спеціальності, науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю).

Загальний зміст освітньої програми

На титульній сторінці розміщено назву освітньої програми, рівень вищої освіти, для якого розроблено ОНП, галузь знань та спеціальність, за якою здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти в рамках ОНП, інформацію про затвердження ОНП.

Для розробки освітньої програми наказом директора ІБХ НАН України призначається спеціальна проектна група, до складу якої входять провідні фахівці інституту з відповідної спеціальності та Гарант ОНП.

Профіль ОНП визначає її характерні риси, місце в освітньому просторі, співвідношення з тематикою наукових досліджень, які проводяться в ІБХ НАН України.

Основними складовими елементами освітньо-науковою програми є:

- профіль освітньої програми, що визначає самобутні (характерні) риси освітньої програми. У ньому вказуються галузь знань, рівень програми, основний фокус програми, ключові результати навчання, особливості навчального середовища, а також основні види навчання, викладання та оцінювання.

- загальна характеристика (повна назва наукової установи, де здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, повна назва ОНП, галузь знань та спеціальність, освітній рівень, кваліфікація, нормативний термін навчання на ОП, інформація про скорочення та умовні позначення).
- зміст містить інформацію про складові ОНП (компоненти професійної теоретичної підготовки, асистентську практику, науково-дослідну роботу та підготовку і захист дисертації) та розподіл змісту кредитів ЄКТС, які припадають на кожну частину навчального плану.
- нормативний зміст освітньо-наукової програми містить перелік освітніх компонентів ОНП та послідовність їх вивчення (обов'язкові компоненти, компоненти за вибором здобувача, для кожного компонента зазначається код, назва, кількість кредитів ЄКТС, форма підсумкового контролю), відображених у навчальному плані.
- інформація щодо науково-дослідницької діяльності аспірантів в рамках проходження ОНП.
- інформація щодо асистентсько-педагогічної практики здобувачів вищої освіти, яку вони мають пройти в рамках навчання на ОНП.
- інформація щодо атестації із зазначенням документів, що отримує випускник в результаті успішного виконання ОНП.
- мета та завдання ОНП.
- перелік загальних та фахових компетентностей, яких має набути здобувач вищої освіти під час навчання на ОНП.
- інформація про матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення виконання ОНП.
- матриця відповідностей, що визначає взаємозв'язок програмних компетентностей та програмних результатів навчання освітнім компонентам ОП.

Порядок розроблення та затвердження ОНП

Для розробки або перегляду ОНП наказом директора ІБХ НАН України створюється спеціальна проектна група, яку очолює Гарант ОНП, та склад якої має відповідати Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні.

- Проект ОНП направляється на попередній розгляд всім викладачам, задіяними у навчальному процесі в рамках ОНП, та після їхнього схвалення або доопрацювання розглядається та затверджується на засіданні Вченої рада ІБХ НАН України.
- Гарант освітньо-наукової програми може бути керівником лише однієї ОНП.
- Дострокове припинення роботи та призначення нового гаранта ОНП та членів спеціальної проектної групи здійснюється на підставі наказу директора ІБХ НАН України.

Моніторинг та удосконалення ОНП

Моніторинг якості освітньо-наукової програми проводять Гарант ОНП та члени спеціальної проектної групи за відповідною спеціальністю не рідше одного разу на 5 років.

Моніторинг ОНП спрямований на визначення відповідності результатів навчання меті програми з обов'язковим врахуванням побажань та потреб здобувачів ступеня доктора філософії, які навчаються на ОНП, потенційних роботодавців та інших зацікавлених сторін.

До етапів моніторингу ОНП належать:

1. оцінювання відповідності ОНП Постанові Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 року в актуальній на момент перегляду ОНП редакції, Стандарту вищої освіти України (за його наявності), сучасному стані розвитку та досягненням в галузі біологічних наук, зокрема, біохімії, біотехнології та молекулярної біології, новим трендам розвитку суспільства та стратегії розвитку ІБХ НАН України;
2. врахування потреб здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, які навчаються на ОНП та всіх стейкхолдерів (викладачів, роботодавців, наукових керівників та ін.);
3. оцінювання спроможності здобувачів у повному обсязі виконати ОНП та досягти всіх програмних результатів навчання і визначених в ОНП компетентностей.

Для моніторингу ОНП можуть бути використані наступні методи: усне та/або письмове опитування здобувачів вищої освіти, викладачів та потенційних роботодавців щодо бажаних змін змісту дисциплін, зазначених у навчальному плані ОНП, а також включення до навчального плану нових дисциплін; аналізу результатів оцінювання навчальних та наукових досягнень здобувачів; порівняння ОНП з аналогічними програмами провідних вітчизняних та закордонних закладів вищої освіти.

Всі оновлення та удосконалення ОНП в новій редакції обговорюються та затверджуються на засіданні Вченої ради ІБХ НАНУ і затверджуються наказом директором ІБХ НАНУ.

Підставами для моніторингу ОНП ІБХ НАН України можуть бути наступні:

- зміни у нормативно-правовій базі, якою регулюються основні питання провадження освітнього процесу на відповідному рівні вищої освіти;
- результати опитування здобувачів вищої освіти, які навчаються на ОНП, викладачів та інших стейкхолдерів;
- часткова або повна невідповідність запланованого навантаження реальному навантаженню на викладачів та аспірантів;
- неможливість більшості аспірантів у повній мірі опанувати програмні результати навчання;
- інші факти, які засвідчують неможливість досягнення здобувачами вищої освіти визначених ОНП цілей і/або недотримання вимог стандартів забезпечення якості;

- невідповідність запланованих та фактичних витрат на реалізацію ОНП та/або суттєве зменшення надходжень коштів на її реалізацію;
- результати опитування потенційних роботодавців та оцінки поточного стану ринку праці;
- інші визначені законодавством України обставини.